

Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi
Karacaoğlan Yerleşkesi 80000 Osmaniye

T. (0 328) 827 10 00
F. (0 328) 827 10 10
www.osmaniye.edu.tr

“TR63 Bölgesinde TEKNOPARK veya TEKMER Kurulabilirliğinin Fizibilite Edilmesi”

Projesi
Tanıtım Kitabı

**AR-GE & İNOVASYON
DESTEKLER
TEŞVİKLER**

OSMANİYE, 2011

TEŞEKKÜR

“TR63 Bölgesinde TEKNOPARK veya TEKMER Kurulabilirliğinin Fizibilite Edilmesi” isimli projemiz Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı (DOĞAKA) tarafından Doğrudan Faaliyet Destek Programı kapsamında Referans Kodu: TR63-10-DFD / Proje Başvuru Kodu: 0040 ile desteklenmeye değer bulunmuştur.

Projenin hazırlanmasında ve uygulanmasında bizlerden her türlü desteğini esirgemeyen Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi (OKÜ) Rektörü Sayın Prof. Dr. Orhan BÜYÜKALACA’ya, OKÜ öğretim elemanlarına ve idari personeline, Yenilenebilir Enerji Kulübü öğrencilerine, DOĞAKA’nın tüm yönetici ve idari personeline sağlamış oldukları katkılardan ve bu yoğun çalışmada göstermiş oldukları sabır, anlayış ve desteklerinden dolayı ailelerimize teşekkürü bir borç biliriz.

Umut ediyoruz ki, bu proje, projenin faaliyetleri ve proje kapsamında hazırlanan “Ar-Ge & İnovasyon Destekler ve Teşvikler” kitabı ile bölgemizde özel sektör Ar-Ge alt yapısının güçlendirilmesine, teknoloji geliştirme ve yenilik kapasitelerinin artırılmasına önemli derecede katkı sağlayacaktır.

PROJE YÖNETİM EKİBİ

Yrd. Doç. Dr. Bülent YANIKTEPE (Proje Yürütücüsü)

Yrd. Doç. Dr. Coşkun ÖZALP

Arş. Gör. Tahsin KÖROĞLU

Arş. Gör. Murat Mustafa SAVRUN

Arş. Gör. Çağatay CEBECİ

Alparslan Bilecik

İÇİNDEKİLER

1. Giriş
2. Ar-Ge ve Yenilikçiliğe Sağlanan Destek ve Teşvikler
  - 2.1. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı
    - 2.1.1. Teknoloji Geliştirme Bölgeleri (TEKNOPARK)
      - 2.1.1.1. TEKNOPARK İçerisinde Yer Alan Girişimcilere Sağlanan Muafiyetler
      - 2.1.1.2. TEKNOPARK İçerisinde Yer Alan Firmalarda Çalışan Araştırmacı, Yazılımcı ve Ar-Ge Personeline Sağlanan Destek ve Muafiyetler
    - 2.1.2. SAN-TEZ Projesi Desteği
    - 2.1.3. 5746 Sayılı Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun
      - 2.1.3.1. Teknogirişim Sermayesi Desteği
      - 2.1.3.2. Ar-Ge Merkezi
      - 2.1.3.3. Rekabet Öncesi İşbirliği Proje Desteği
  - 2.2. Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) Destekleri ve TEKMER/DTI Programı
    - 2.2.1. Teknoloji Araştırma ve Geliştirme Desteği
    - 2.2.2. Danışmanlık ve Eğitim Destekleri
      - 2.2.2.1. KOSGEB Danışmanlık Desteği
      - 2.2.2.2. KOSGEB Özel Eğitim Desteği
    - 2.2.3. Bilişim Destekleri
      - 2.2.3.1. Bilgisayar Yazılımı Desteği
      - 2.2.3.2. E-Ticarete Yönlendirme Desteği

İÇİNDEKİLER

- 2.3. Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) Destekleri
  - 2.3.1. Sanayi Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı (Kod 1501)
  - 2.3.2. KOBİ Ar-Ge Başlangıç Destek Programı (Kod 1507)
- 2.4. Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı (TTGV) Destekleri
  - 2.4.1. Teknoloji Geliştirme Projeleri Desteği
  - 2.4.2. Ticarileştirme Proje Desteği
  - 2.4.3. İleri Teknoloji Projeleri Desteği
- 2.5. Maliye Bakanlığı
  - 2.5.1. Ar-Ge indirimi
  - 2.5.2. Gelir Vergisi Stopajı Teşviki
  - 2.5.3. Sigorta Primi Desteği
  - 2.5.4. Damga Vergisi İstisnası

3. Değerlendirme

1. GİRİŞ

Küresel ekonomi koşullarında rekabet edebilmek için Sanayi Ar-Ge ve Yenilik çalışmalarını yaygınlaştırmak, bilgiye ulaşmak, nitelikli insan gücü kullanmak, geliştirip ürettikleri katma değeri yüksek ileri teknoloji ürünlerini dünyaya pazarlayabilmek gerekmektedir. Teknoloji geliştirme ve üretme, özel sektörün küresel pazarda ekonomik rekabet edebilirliklerini belirleyici en önemli faktördür.

Özel sektör kalkınma stratejisinde en etkin araç olarak ileri teknoloji üretimi ve kullanımına özen göstermektedir. Bu kapsamda ülkemizde de son yıllarda Ar-Ge ve inovasyon (yenilik) çalışmaları destek ve teşvik mekanizmalarında önemli ölçüde artış sağlanmaktadır.

Küreselleşen dünyadaki gelişmelere paralel olarak Türkiye’de de, bilginin kaynağı ile bilgilerin kullanıldığı sektörler arasında sağlıklı bir kurumsal işbirliğine gidebilmek amacıyla çeşitli sanayi Ar-Ge ve yenilik teşvik mekanizmaları ve bazı yapılanmaların oluşturulduğu görülmektedir.

İlk aşamada; bir üniversite veya araştırma merkezi yakınında tahsis edilmiş alanlarda KOSGEB - Teknoloji Geliştirme Merkezleri (TEKMER), Duvarsız Teknoloji İnkübatörü (DTİ)’ler kurulmuş; 2001 yılından sonra, 4691 sayılı Kanunla kurulan Teknoloji Geliştirme Bölgeleri gibi yapılanmalarda geliştirilen ve elde edilen teknolojik bilginin ticarileştirmesi ön plana çıkmıştır. Bu kapsamda **Ar-Ge ve Yenilik destekleri, Üniversite-Sanayi İşbirliği Mekanizmaları** hakkında bilgilendirmelerin yapılması oldukça önem arz etmektedir.

2. AR-GE VE YENİLİKÇİLİĞE SAĞLANAN DESTEK VE TEŞVİKLER

2.1. SANAYİ VE TİCARET BAKANLIĞI

Teknoloji geliştirme bölgelerinde yer alan girişimcilere, araştırmacı, yazılımcı ve Ar-Ge personeline 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu ve 5035 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun kapsamında Ar- Ge faaliyetleri ile ilgili olarak sanayi Ar-Ge ve yenilik destekleri verilmektedir.

2.1.1. Teknoloji Geliştirme Bölgeleri (TEKNOPARK)

Bu Kanunun amacı, üniversiteler, araştırma kurum ve kuruluşları ile üretim sektörlerinin işbirliği sağlanarak, ülke sanayiinin uluslararası rekabet edebilir ve ihracata yönelik bir yapıya kavuşturulması maksadıyla teknolojik bilgi üretmek, üründe ve üretim yöntemlerinde yenilik geliştirmek, ürün kalitesini veya standardını yükseltmek, verimliliği artırmak, üretim maliyetlerini düşürmek, teknolojik bilgiyi ticarileştirmek, teknoloji yoğun üretim ve girişimciliği desteklemek, küçük ve orta ölçekli işletmelerin yeni ve ileri teknolojilere uyumunu sağlamak, Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulunun kararları da dikkate alınarak teknoloji yoğun alanlarda yatırım olanakları yaratmak, araştırmacı ve vasıflı kişilere iş imkânı yaratmak, teknoloji transferine yardımcı olmak ve yüksek/ileri teknoloji sağlayacak yabancı sermayenin ülkeye girişini hızlandıracak teknolojik alt yapıyı sağlamaktır.

TEKNOPARK Yasası Hukuki Dayanak:

- 4691 sayılı “Teknoloji Geliştirme Bölgeleri” Kanunu
- 5593 Sayılı Bakanlığımız Kuruluş ve Görevleri Hk. Kanunda
- Değişiklik Yapan Kanun
- 5035 sayılı “Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında” Kanun
- Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Uygulama Yönetmeliği

2.1.1.1. TEKNOPARK İçerisinde Yer Alan Girişimcilere Sağlanan Muafiyetler

Gelir ve Kurumlar Vergisi mükelleflerinin Teknoloji Geliştirme Bölgesi’ndeki yazılım ve Ar-Ge faaliyetlerinden elde ettikleri kazançları, 31.12.2013 tarihine kadar Gelir ve Kurumlar vergisinden muaftır.

Teknoloji Geliştirme Bölgesinde faaliyette bulunan girişimcilerin kazançlarının gelir veya kurumlar vergisinden istisna bulunduğu süre içinde münhasıran bu Bölgelerde ürettikleri ve sistem yönetimi, veri yönetimi, iş uygulamaları, sektörel, internet, mobil ve askeri komuta kontrol uygulama yazılımı şeklindeki teslim ve hizmetleri katma değer vergisinden müstesnadır.

2.1.1.2. TEKNOPARK İçerisinde Yer Alan Firmalarda Çalışan Araştırmacı, Yazılımcı ve Ar-Ge Personeline Sağlanan Destek ve Muafiyetler

Bölgede çalışan araştırmacı, yazılımcı ve Ar-Ge personelinin bu görevlerine ilişkin ücretleri 31.12.2013 tarihine kadar Gelir ve Damga vergisinden muaftır.

Kamu kurum ve kuruluşları ile üniversite personelinden teknoparkta yer alan faaliyetlerde araştırmacı personel olarak hizmetine ihtiyaç duyulanlar, çalıştıkları kuruluşların izni ile sürekli veya yarı zamanlı olarak çalışabilirler.

Yarı zamanlı görev alan öğretim üyesi, öğretim görevlisi, araştırma görevlisi ve uzmanların bu hizmetleri karşılığı elde edecekleri gelirler, üniversite döner sermaye kapsamı dışında tutulur. Sürekli olarak istihdam edilecek personele kurumlarınca aylıksız izin verilir ve kadroları ile ilişkileri devam eder.

6224 sayılı Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu ve ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde, teknoparklarda yabancı uyruklu yönetici ve vasıflı Ar-Ge personeli çalıştırılabilir.

Öğretim elemanları, Üniversite Yönetim Kurulu'nun izni ile yaptıkları araştırmaların sonuçlarını ticarileştirmek amacı ile teknoparklarda şirket kurabilir, kurulu bir şirkete ortak olabilir ve/veya bu şirketlerin yönetiminde görev alabilirler.

2.1.2. SAN-TEZ Projesi Desteği

San-Tez Programı; üniversite-sanayi işbirliğinin kurumsallaştırılması, ülkemize katma değer yaratacak ve uluslararası pazarlardaki rekabet gücünün artırılmasına katkı sağlayacak yeni ürün ve/veya üretim yöntemi geliştirilmesi, mevcut üründe ve/veya üretim yönteminde yenilik yapılması amacıyla sanayinin ihtiyaçları doğrultusunda belirlenecek yüksek lisans ve/veya doktora tez çalışmalarının desteklenmesi, izlenmesi, sonuçlandırılması ve sonuçların değerlendirilmesine yönelik olarak düzenlenmiştir.

Ne Zaman Başvurulabilir?

San-Tez Programına Mart ve Ağustos aylarında olmak üzere yılda iki kez proje kabulü yapılmaktadır.

San-Tez Programından Kimler Yararlanabilir?

Sektör ve büyüklüğüne bakılmaksızın firma düzeyinde katma değer yaratan, ülkemizde yerleşik işletmeler ve üniversitelerin işbirliği ile hazırlanacak projeler bu programdan yararlanabilir.

Nasıl Başvurulur?

Bu programdan yararlanmak isteyen üniversite ve kuruluş, San-Tez Proje Başvuru Dokümanına uygun şekilde hazırlanmış projesini, biri ıslak imzalı, 2 kopya halinde hazırlayarak Sanayi Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğe teslim eder.

Destek Oranı ve Süresi: Desteklenmesine karar verilen SAN-TEZ projelerine Bakanlık tarafından uygulanan en yüksek destek oranı %75 olup, toplam proje bedelinin %25'i nin kuruluş tarafından nakdi olarak karşılanması gerekmektedir. Destekleme süresi proje bazında en çok üç yıldır. Ancak projenin gereksinimlerine uygun olarak 6 ay ek süre verilebilir.

Proje Başvurusunda Dikkat Edilecek Hususlar Nelerdir?

San-Tez kapsamında yapılacak değerlendirmede Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu (BTYK) tarafından belirlenen öncelikli araştırma alanlarına yönelik projelere öncelik verilecektir.

San-Tez kapsamında başvurusu yapılacak çalışmanın, temel ve uygulamalı araştırma aşamasını tamamlamış, deneysel araştırma aşamasına gelmiş projelere yönelik olmasına dikkat edilmelidir.

San-Tez Programı kapsamında, üretime yönelik yatırım projeleri, pilot üretim tesisi veya merkezi laboratuvar kurulmasına yönelik projeler değerlendirmeye alınmayacaktır.

Projeleri yeni yayınlanan Proje Başvuru Dokümanında verilen sıralamaya göre hazırlanacaktır.

Başvuru dokümanında verilen tanımlar projenin hazırlanma aşamasında bilgilendirme amaçlı olup, tanımların proje dokümanına eklenmesine gerek bulunmamaktadır.

Proje toplam bütçesine dahil edilecek personel ödemesi ve telif ücretleri, Teknik ve Mali Kılavuzda belirtilen miktarlar çerçevesinde hesaplanacaktır. Bunun dışında bir ödeme yapılmak isteniyorsa bu ayrıca belirtilecek, ancak proje bütçesine dahil edilmeyecektir.

Proje bütçesi, proje kapsamında alınması öngörülen makine-donanım toplam tutarı, toplam proje bedelinin %65'ini geçmeyecek şekilde planlanacaktır.

2.1.3. 5746 Sayılı Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun

Amaç

Ar- Ge ve yenilik yoluyla ülke ekonomisinin uluslararası düzeyde rekabet edebilir bir yapıya kavuşturulması için teknolojik bilgi üretilmesini, üründe ve üretim süreçlerinde yenilik yapılmasını, ürün kalitesi ve standardının yükseltilmesini, verimliliğin artırılmasını, üretim maliyetlerinin düşürülmesini, teknolojik bilginin ticarileştirilmesini, rekabet öncesi işbirliklerinin geliştirilmesini, teknoloji yoğun üretim, girişimcilik ve bu alanlara yönelik yatırımlar ile Ar-Ge'ye ve yeniliğe yönelik doğrudan yabancı sermaye yatırımlarının ülkeye girişinin hızlandırılmasını, Ar-Ge personeli ve nitelikli işgücü istihdamının artırılmasını desteklemek ve teşvik etmektir.

Bu Kanun kapsamında sağlanan teşvik ve muafiyetler;

- Ar-Ge Merkezlerinin Kurulması
- Rekabet Öncesi İşbirliği Projeleri Desteği
- Teknogirişim Sermaye Desteği

2.1.3.1. Teknogirişim Sermayesi Desteği

5746 Sayılı Kanunun destek mekanizmalarından birisi olan "Teknogirişim Sermayesi Desteği"; Örgün öğrenim veren üniversitelerin herhangi bir lisans programından bir yıl içinde mezun olabilecek durumdaki öğrenci, yüksek lisans veya doktora öğrencisi ya da lisans, yüksek lisans veya doktora derecelerinden birini ön başvuru tarihinden en çok beş yıl önce

almış kişilerin, teknoloji ve yenilik odaklı iş fikirlerini, desteği veren merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri tarafından desteklenmesi uygun bulunan bir iş planı çerçevesinde, katma değer ve nitelikli istihdam yaratma potansiyeli yüksek teşebbüslere dönüştürebilmelerini teşvik etmek için düzenlenmiştir.

Bu Kanun ile ülkemizde nitelikli girişimciliğin özendirilmesi bu girişimciler tarafından uluslararası rekabet gücü olan, yenilikçi, teknoloji düzeyi yüksek ürün ve süreçleri geliştirebilen işletmelerin oluşturulması hedeflenmektedir. Ayrıca bu destek ile ülkemizde bilgi yoğun ve yenilikçi girişimcilik konusundaki farkındalığın artırılmasının yanında yüksek eğitilmiş, nitelikli gençlerin iş hayatına kazandırılması da sağlanmaktadır.

Kanun kapsamında desteklenmesi uygun bulunan girişimci, işletmesini kurmasını müteakip en fazla 100.000 TL ve bir yıl süre ile desteklenecek olup, destek ödemeleri bir iş planı çerçevesinde ve dönem raporlarının projenin iş planına uygun olarak yürütüldüğünün denetimi sonrası yapılacaktır.

Teknogirişim Sermayesi Desteği Programı 2009 yılında başlatılmış ve 2 yılda gelen toplam 883 başvurudan 178'i desteklenmeye uygun bulunarak başlatılmıştır.

Desteğin amacı

5746 Sayılı Kanun kapsamında sağlanan Teknogirişim Sermaye Desteği ile yeni ve yenilikçi iş fikirleri olan genç girişimcilerin, bu iş fikirlerini katma değer ve nitelikli istihdam yaratma potansiyeli yüksek teşebbüslere dönüştürebilmeleri için çekirdek sermaye sağlanarak desteklenmesi amaçlanmaktadır.

Destek başvuru koşulları ve yararlanacaklar

Programa üniversitelerin örgün öğrenim veren, herhangi bir lisans programından bir yıl içinde mezun olabilecek durumdaki öğrenci, yüksek lisans veya doktora öğrencisi ya da lisans, yüksek lisans veya doktora derecelerinden birini ön başvuru tarihinden en çok 5 yıl önce almış gerçek kişiler başvurabilmektedir.

"Bir yıl içinde mezun olabilme" şartı, ilgili üniversitenin yetkili birimlerince Teknogirişim sermayesi desteği için talepte bulunulan merkezî yönetim kapsamındaki kamu idaresi adına düzenlenen bir yazıyla,

"Ön başvuru tarihinden en çok beş yıl önce alma" şartı ise ilgili üniversitelerce verilen çıkış belgesiyle veya diplomayla tevsik edilecektir.

Destekten, merkezî yönetim kapsamındaki kamu idaresi tarafından kabul edilmiş iş planına uygun biçimde ve destek başvurusundan sonra ihdas edilmiş ve girişimcinin tek başına temsil ve ilzama yetkili olduğu işletme yararlanabilecektir.

Destek başvurusunun zamanı

Programa yılda bir kez Bakanlığımızca duyurulacak tarihlerde başvuru yapılabilmektedir.

Desteğin süresi ve miktarı

Destekleme süresi 12 ay, desteklenmesine karar verilen iş fikirlerinin giderlerine uygulanan en fazla destek miktarı 100.000,00 TL olup teminat alınmaksızın ve hibe olarak verilmektedir.

Destek kapsamında bulunan gider kalemleri

Teknogirişim Sermayesi Desteği Proje bütçesinde desteklenecek gider kalemleri, 5746 Sayılı Kanunun Uygulama ve Denetim Yönetmeliğinin “Ar-Ge ve yenilik harcamalarının kapsamı” başlıklı 7. Maddesinde belirtilmiştir.

Teknogirişim Sermaye Desteği başvurusunda yararlanılacak Mevzuat

Teknogirişim Sermaye Desteğinden yararlanmak amacıyla bu desteği verecek merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerine başvuruda bulunacak olan girişimcilerin yararlanacakları mevzuat aşağıda verilmiştir.

a) 12 Mart 2008 tarih ve 26814 Sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 5746 Sayılı “Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun”

b) 31 Temmuz 2008 tarih ve 26953 Sayılı Resmi Gazetede yayımlanan “Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesine ilişkin Uygulama ve Denetim Yönetmeliği”

c) 06/08/2008 tarih ve 26959 Sayılı Resmi Gazetede yayımlanan, 1 Seri No'lu 5746 Sayılı Kanun Genel Tebliği,

d) Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı, Sosyal Sigortalar Genel Müdürlüğü, Prim Tahsilat Daire Başkanlığı tarafından yayınlanan 6.2.2009 tarih ve 2009/21 Sayılı Genelgesi.

2.1.3.2. Ar-Ge Merkezi

Ülkemizin Avrupa Birliği sürecinde yaptığı anlaşmalar çerçevesinde Gayri Safi Yurt İçi Hasılasından Ar-Ge'ye ayırdığı payın 2012 yılına kadar %2'ye çıkarılması ve bu payın en az %1'inin özel sektör tarafından karşılanması öngörülmektedir.

5746 Sayılı “Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun kapsamında ülkemizde Ar-Ge alt yapısını oluşturmuş, çok sayıda Ar-Ge personeli çalıştıran ve ülkemizin GSYİH'daki Ar-Ge payına katkıda bulunan büyük işletmelerin bu çalışmalarını daha da geliştirmelerini ve kendi teknolojilerini üretmelerine imkân sağlamıştır.

5746 Sayılı Kanun uygulanmasına yönelik olarak hazırlanan “Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesine İlişkin Uygulama ve Denetim Yönetmeliği” kapsamında Ar-Ge Merkezi Belgesi verilen işletmelerin yapmış olduğu Ar-Ge ve Yenilik projeleri ile ilgili olarak yaptıkları harcamalar için;

• **Ar-Ge indirimi;** Ar-Ge ve yenilik harcamalarının tamamı indirim konusu yapılabilmektedir,

• **Gelir vergisi stopajı teşviki;** Ar-Ge ve destek personelinin bu çalışmalarını karşılığı ödenen ücretin, doktoralı olanlar için %90'ı, diğerleri için %80'i gelir vergisinden müstesna tutulmaktadır. (İşletme için)

• **Sigorta primi desteği;** Ar-Ge personeli ile destek personeli için sigorta primi desteği sağlanmaktadır.

2.1.3.3. Rekabet Öncesi İşbirliği Proje Desteği

Rekabet Öncesi İşbirliği Projeleri, Stratejik İşbirliği yapan bir veya

daha fazla işletmenin maddi, teknoloji ve bilgiye dayalı kaynaklarını bir araya getirmek suretiyle yürüttükleri projelerdir.

Stratejik işbirliği tanımı kapsamında uygun işletmeler arası ilişkileri;

- ❏ Ortak Ar-Ge çalışması,
- ❏ Ortak Ürün Geliştirme,
- ❏ Uzun Dönemli Kaynak Sağlama Anlaşmaları
- ❏ Ortak Üretim,
- ❏ Dağıtım/Hizmetin Paylaşımı (üretici-dağıtımıcı arasındaki ve üretici işletme-tedarikçi işletme arasındaki işbirliğini içeren ticari anlaşmalar) olarak sınırlayabiliriz.

Stratejik işbirliği tanımı aşağıdaki örneklerle desteklenebilir;

- ❏ IBM, Siemens ve Toshiba'nın yeni bir hafıza çipinin geliştirilmesi için işbirliği yapmaları,
- ❏ Du Pont ve Sony'nin optik hafıza depolu ürünler geliştirmek için beraberce çalışmaları,
- ❏ Yarı iletken imalatçıları olan Motorola ve Toshiba'nın hayati teknolojileri ve imalat süreçleri ile ilgili bilgileri takas etmek konusundaki işbirliği,
- ❏ General Motors ve Hitachi'nin otomobillere elektronik parçalar geliştirmek üzere ortak çalışmaları.

!!! Rekabette başarılı olmak isteyen işletmelerin başarıları büyük oranda Ar-Ge, üretim, pazarlama ve diğer alanlardaki bilgi birikimine dayanmakta ve işletmelerin bu alanlardaki bilgilerinin gizliliği işletmelerin stratejik planları açısından önem taşımaktadır (Sanayi ve Ticaret Bakanlığı).

2.2. KÜÇÜK VE ORTA ÖLÇEKLİ SANAYİ GELİŞTİRME VE DESTEKLEME İDARESİ BAŞKANLIĞI (KOSGEB) DESTEKLERİ ve TEKMER/DTİ PROGRAMI

Hukuki Dayanak:

24.04.2007 tarih ve 25795 sayılı Resmi Gazete'de Bakanlığımız tarafından çıkarılan "Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) Destekleri Yönetmeliği"nde değişikliğe gidilmiş ve 22.05.2007 tarih ve 26529 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan "Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) Destekleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" çerçevesinde "Teknoloji Araştırma ve Geliştirme Desteği" yeni esaslara bağlanmıştır.

Verilen Destekler:

2.2.1. Teknoloji Araştırma ve Geliştirme Desteği:

Bilim ve teknolojiye dayalı yeni fikir ve buluşlara sahip işletmelerin, ulusal ve uluslararası platformlarda rekabet edebilecek teknolojik düzeyde kurulması, gelişmesi ve yeni ürün üretilmesi veya geliştirilmesi amacı ile bu işletmelerle teknolojik araştırma ve geliştirme desteği verilmesidir.

a) Malzeme, teçhizat ve prototip üretimi ile ilgili giderler ve deneme amaçlı hammadde temini için;

- Teçhizat ve demirbaşların teminat karşılığı satın alınması halinde; verilecek desteğin üst limiti 200.000 TL, destek oranı % 80.

- Teçhizat ve demirbaşların finansal kiralama yolu ile alınması halinde; teçhizat ve demirbaşların faturada yer alan peşin bedeli ve KDV dışında kalan finansal kiralama giderlerine verilecek desteğin üst limiti 50.000 TL, destek oranı %50.

b) Danışmanlık desteği;

Teknoloji araştırma ve geliştirme desteğinden yararlanan işletmelerin danışmanlık ihtiyacının karşılanabilmesini teminen; işbirliği yapılmış olan üniversitelerden sağlanacak danışmanlık hizmetinden, ilgili üniversitelerin belirlediği usul ve esaslar çerçevesinde yararlanılır. İşletmelerin yurtiçi ve yurtdışındaki üniversitelerden alacağı danışmanlık hizmeti desteği üst limiti 20.000 TL, destek oranı %80.

2.2.2. Danışmanlık ve Eğitim Destekleri

2.2.2.1. KOSGEB Danışmanlık Desteği

Amacı ve Kapsamı

İşletmelerin, yeni girişimcilerin, girişimcilerin ve işletici kuruluşların, yatırım yönlendirme, atıl kapasitelerini değerlendirme, kalite ve verimliliklerini artırma, idari ve teknik mevzuat uygulaması, ürün - yöntem geliştirme ve benzeri hususlarda yapacakları çalışmalar kapsamında planlama, yatırım, modernizasyon, teknolojik araştırma - geliştirme ve teknoloji adaptasyonu, üretim, pazarlama, enformasyon, yönetim ve benzeri konulardaki bilgi ve becerilerini geliştirmek, yurtiçi - yurtdışı pazarlarda rekabet edebilir düzeye gelmelerini temin etmek, istihdamın ve katma değerini arttırılabilmesi için yeni işletmelerin kurulmasını sağlamak amacı ile gerekli danışmanlık ihtiyaçlarına destek verilmesidir.

Bu Destekten Kimler Yararlanabilir?

KOSGEB Veri Tabanında kayıtlı İşletmeler, Girişimciler, yeni girişimciler ve işletici kuruluşlar yararlanabilir.

Destek Oranı ve Üst Limiti

KOSGEB'in İşletme başına sağlayacağı Danışmanlık Desteği parasal üst limiti 15.000 (onbeşbin) TL'dir. Destek Oranları İşletme başına sağlayacağı üst limiti aşmamak koşulu ile, Gelişmiş Yörede %60, Normal Yörede %70 ve Kalkınmada Öncelikli Yörede %80'dir. Gruplandırılmış Danışmanlık Desteğinden faydalanacak yeni girişimciler için destekleme oranı %100'dür.

2.2.2.2. KOSGEB Özel Eğitim Desteği

Amacı ve Kapsamı

İşletmelerin, yurtiçi - yurtdışı pazarlarda rekabet edebilir düzeye gelmelerini temin etmek, istihdamı ve katma değeri artırabilmek için; planlama, yatırım, modernizasyon, teknolojik araştırma geliştirme, teknoloji adaptasyonu, üretim, pazarlama, finansman, enformasyon, yönetim, mevzuat, girişimcilik gibi konulardaki bilgi ve becerilerini geliştirmek amacı ile eğitim ihtiyaçlarının karşılanması için destek verilmesidir.

Bu Destekten Kimler Yararlanabilir?

KOSGEB Veri Tabanında kayıtlı İşletmeler yararlanabilir. Girişimciler, yeni girişimciler ve işletici kuruluşlar yararlanabilir.

Destek Oranı ve Üst Limiti Nedir?

KOSGEB'in İşletme başına sağlayacağı Özel Eğitim Desteği parasal üst limiti 6.000 (altıbin) TL'dir. Destek Oranları İşletme başına sağlayacağı üst

limiti aşmamak koşulu ile, Gelişmiş Yörede %60, Normal Yörede %70 ve Kalkınmada Öncelikli Yörede %80'dir.

2.2.3. Bilişim Destekleri

2.2.3.1. Bilgisayar Yazılımı Desteği

Amacı ve Kapsamı

İşletmelerin ulusal ve uluslararası platformlarda rekabet güçlerini artırmak ve kalite düzeylerini yükseltmek amacı ile Bilgisayar Yazılımı temini için destek verilmesidir.

Bu Destekten Kimler Yararlanabilir?

KOBİ Tanımına uyan, İmalat Sanayinde faaliyet gösteren işletmeler yararlanabilir.

Destek Oranı ve Üst Limiti Nedir?

Bu desteğin üst limiti 8.000 (sekizbin) TL olup, % 50 oranında desteklenmektedir.

Desteklenecek Yazılımlar, Tedarikçi ve faydalanacak işletmeler ile ilgili kriterler ve koşullar KOSGEB tarafından belirlenir ve değerlendirilir. Destek limiti içinde olmak şartı ile bir işletmeye birden fazla yazılım ihtiyacı için destek verilebilir, ancak bir işletmeye aynı konu/yazılım için bir kez destek sağlanır. İşletmede mevcut bir yazılımın yeni versiyonu/ aynı türde yazılımın temini için destek verilmez.

2.2.3.2. E-Ticarete Yönlendirme Desteği

E-Kobi Bilişim Destek Kredisi

Bu Desteğin Amacı ve Kapsamı

KOBİ'lerin Dünya ortalamalarına göre düşük olan Bilgi İşlem ve İletişim altyapılarının Dünya standartlarını yakalaması.

Bu Destekten Beklenen Yararlar

Verimlilik, rekabet gücü, ekonomik güç, elektronik ticaret, ihracat ve işbirlikleri konularında, ölçülebilir atılım yapmalarına yönelik teşvik edilmesi ve rekabetçi KOBİ'ler haline gelmeleri.

Bu Destekten Kimler Yararlanabilir?

İmalat sanayi sektöründe faaliyet gösteren ve KOSGEB saha taramasına dahil edilmiş bütün işletmeler yararlanabilecektir.

Destek Oranı ve Üst Limiti Nedir?

Kredi Tutarı

Bayide doldurulacak Seviye Tespit Formu ile belirlenen, 50.000 TL, 35.000 TL, 20.000 TL ve 10.000 TL'dir.

Kredi'nin Vadesi

E-Kobi Bilişim Destek Kredisi'nin vadesi 24 aydır.

Geri Ödeme

8 eşit taksitte 3 ayda bir geri ödemelidir.

2.3. TÜRKİYE BİLİMSEL VE TEKNOLOJİK ARAŞTIRMA KURUMU (TÜBİTAK) DESTEKLERİ

Endüstriyel araştırma ve teknoloji geliştirmek ile yenilikleri desteklemek, özendirmek, izlemek ve üniversite-sanayi ilişkilerini geliştirmek TÜBİTAK'ın temel işlevleri arasındadır. Bu işlevleri gerçekleştirmek için oluşturulan programlar ve planlanan faaliyetler, Teknoloji ve Yenilik Destek Programları Başkanlığı (TEYDEB) tarafından yürütülmektedir. TEYDEB tarafından yürütülen Ar-Ge destek programları şunlardır:

2.3.1. Sanayi Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı (Kod 1501):

Programın amacı;

Firma düzeyinde katma değer yaratan kuruluşların Ar-Ge çalışmalarını teşvik etmek ve bu yolla Türk sanayinin Ar-Ge yeteneğinin yükseltilmesine katkıda bulunmaktır. Bu kapsamda; Türkiye'de yerleşik katma değer yaratan kuruluşların Ar-Ge nitelikli proje harcamalarının %60'a varan oranlarda hibe olarak desteklenmesi amaçlanmaktadır.

Kimler Başvurabilir ?

Sektöre ve büyüklüğüne bakılmaksızın, kobi tanımına uygun kuruluş düzeyinde katma değer yaratan bir veya birden çok gerçek veya tüzel kişiliğe ait olan ülkemizde yerleşik tüm işletmeler.

Destek Biçimi

Harcama yapıldıktan sonra hibe şeklinde destek.

Destekleme miktarı

Ar-Ge proje giderleri toplamının en fazla %60'ı.

Destekleme süresi

En çok 36 ay.

2.3.2. KOBİ Ar-Ge Başlangıç Destek Programı (Kod 1507):

Programın amacı;

KOBİ'leri araştırma - teknoloji geliştirme ve yenilik projesi yaptırmaya özendirmek için bu ölçekteki firmalar tarafından sunulan ilk iki projenin avantajlı bir şekilde desteklenmesidir.

Kimler Başvurabilir?:

Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler (KOBİ): 250 kişiden az yıllık çalışan istihdam eden ve yıllık net satış hasılatı ya da mali bilançosu 25 milyon Yeni Türk Lirasını aşmayan ekonomik birimlerdir.

Başvuru Dönemleri:

Yılın herhangi bir gününde başvuru yapılabilir. Fiilen başlatılmış bir Ar-Ge projesi için de başvuru yapılabilir.

Destek Türü ve Miktarı:

Proje giderlerinin %75'i hibe olarak desteklenir. Proje bütçesi için üst sınır 400.000 TL'dir.

Destek Süresi:

Proje bazında azami 18 aydır.

2.4. TÜRKİYE TEKNOLOJİ GELİŞTİRME VAKFI (TTGV) DESTEKLERİ

2.4.1. Teknoloji Geliştirme Projeleri Desteği (TGP)

“Teknoloji Ürün” ve “Teknolojik Proses İnovasyonu” kavramları çerçevesinde, bilgi birikimi projeyi gerçekleştiren firmada kalmak üzere, ticari değeri olan ürünlerin elde edildiği teknoloji geliştirme düzeyindeki Ar-Ge faaliyetleri desteklenmektedir. Altyapı veya üretim yatırımına dayalı projeler TGP destek kapsamı dışında kalmaktadır.

Hedef Kitle:

Sanayi kuruluşları ve yazılım şirketleri

Destek Mekanizması:

Sanayi kuruluşları ve yazılım şirketlerinin Ar-Ge faaliyetlerini desteklemek amacıyla oluşturulan desteğin tamamı geri ödemeli olup, destek miktarı en fazla 1.000.000 ABD Doları olarak belirlenmiştir. Destek süresi azami 2 yıldır.

2.4.2. Ticarileştirme Proje Desteği

Genel Bilgi

Teknoloji Geliştirme Projeleri desteğinden yararlanarak prototip geliştirme aşamasını başarı ile tamamlamış firmaların, proje çıktılarının, Ar-Ge çalışmalarını takip eden pazara hazırlık ve ihtiyaçlarının desteklenmesi amacı ile Ticarileştirme Projeleri Desteği 2006 yılında tamamı Vakfımız özkaynaklarından karşılanmak üzere işletmeye alınmıştır. Bu kapsamda 2006-2008 yılları arasında 14 proje ile toplam 6 milyon ABD doları tutarında sözleşme imzalanmış ve 2009 sonu itibarı ile toplam 3,4 milyon ABD doları kullandırım sağlanmıştır.

Gerçek bir ihtiyaca hitap ettiği firmaların yoğun talebi ile de sabit olan bu desteğin ulusal ölçekte bir program olarak geliştirilmesinin Vakfımızın kaynaklarını aştığı değerlendirilmiştir. Bu sebeple pilot aşamada desteklenen projelerin genel profili üzerinden yapılan değerlendirme çalışması ve desteğin geliştirilmesine yönelik önerilerimiz Teknoloji Geliştirme Projeleri kapsamında birlikte çalışmakta olduğumuz DTM'ye 6 Temmuz 2009 tarihli DTM-TTGV Koordinasyon Toplantısında arz edilmiştir. Gerekli ulusal ölçeklendirmeye izin verecek kaynağın sağlanabilmesi durumunda TTGV, Ticarileştirme Desteğini gecikmeden başlatabilecek hazırlıkları tamamlamıştır.

Destek Amacı:

TTGV'nin Teknoloji Geliştirme Projeleri desteğinden yararlanarak prototip geliştirme aşamasını başarı ile tamamlamış firmaların faydalanabileceği Ticarileştirme Projeleri Desteği, bu projeler sonucunda oluşan çıktıların ölçek ekonomisine uygun şekilde ticarileştirilmesine yönelik geliştirilecek projelere destek sağlamayı amaçlamaktadır.

Hedef Kitle:

TTGV'nin Teknoloji Geliştirme Projeleri desteğinden yararlanarak prototip geliştirme aşamasını başarı ile tamamlamış sanayi kuruluşları ve yazılım şirketleri.

Destek Mekanizması:

Üst limiti 1.000.000 ABD Doları olarak belirlenen geri ödemeli desteğin çerçevesi ticarileşme sürecinin gereklerine uygun olarak genişletilmiş, tamamlanan Ar-Ge projesi sonrasında uluslararası pazarlarda rekabet gücüne kavuşmak amacıyla yapılması gerekli üretim ve satışa yönelik hazırlık çalışmaları destek kapsamına dahil edilmiştir. Destek süresi azami 1 yıldır.

2.4.3. İleri Teknoloji Projeleri Desteği

Vakfın desteklediği projelerin oluşturduğu portföyde ülkemiz için öngördüğü

değerle orantısız temsil edildiği değerlendirilen teknoloji alanlarında, böylesi projelerin TTGV'ye ulaşması önünde engel olarak tespit edilen pazar tökezlemelerini bertaraf etmeye üzere mevcut Teknoloji Geliştirme Projeleri desteğimizden boyut ve kapsam olarak daha esnek yapıda tasarlanacak bir destek mekanizması geliştirilmesi öngörülmüştür. Bu kapsamda;

- ❏ Tarımsal atıklardan yüksek katma değerli biyoürün üretim ve teknolojileri,
- ❏ İleri malzeme teknolojileri ve hassas üretim teknikleri,
- ❏ Yenilenebilir enerji üretim, depolama ve dağıtımına yönelik teknolojiler, dair içerik ve projenin hedefleri olarak yeni projelere örnek oluşturacak geliştirme ve uygulama projelerini teşvik edecek pilot uygulamaların desteklenmesi hedeflenmiştir.

Destek Amacı:

Vakfımızın desteklediği projelerin oluşturduğu portföyde ülkemiz için öngördüğü değerle orantısız temsil edildiği değerlendirilen teknoloji alanlarında (**Tarımsal atıklardan yüksek katma değerli biyoürün üretim ve teknolojileri, İleri malzeme teknolojileri ve hassas üretim teknikleri, Yenilenebilir enerji üretim, depolama ve dağıtımına yönelik teknolojiler**) "Teknolojik Ürün" ve "Teknolojik Proses İnovasyonu" kavramları çerçevesinde, bilgi birikimi projeyi gerçekleştiren firmada kalmak üzere, ticari değeri olan ürünlerin elde edildiği teknoloji geliştirme düzeyindeki Ar-Ge ve ticarileştirme faaliyetleri desteklenmektedir.

Hedef Kitle:

Sanayi kuruluşları ve yazılım şirketleri

Destek Mekanizması:

Sanayi kuruluşları ve yazılım şirketlerinin Ar-Ge ve ticarileştirme faaliyetlerini

desteklemek amacıyla oluşturulan desteğin tamamı geri ödemeli olup, destek miktarı en fazla 3.000.000 ABD Doları olarak belirlenmiştir. Destek süresi azami 3 yıldır.

2.5. MALİYE BAKANLIĞI

Yasal Dayanak:

5746 Sayılı AR-GE Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkındaki Kanun, Resmi Gazete: 12.03.2008-26814

2.5.1. Ar-Ge indirimi:

Teknoloji merkezi işletmelerinde, Ar-Ge merkezlerinde, kamu kurum ve kuruluşları ile kanunla kurulan vakıflar tarafından veya uluslararası fonlarca desteklenen Ar-Ge ve yenilik projelerinde ve teknogirişim sermaye desteklerinden yararlananlarca gerçekleştirilen Ar-Ge ve yenilik harcamalarının tamamı ile 500 ve üzerinde tam zaman eşdeğer Ar-Ge personeli istihdam eden Ar-Ge merkezlerinde ayrıca o yıl yapılan Ar-Ge ve yenilik harcamasının bir önceki yıla göre artışının yarısı, 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 10 uncu maddesine göre kurum kazancının ve 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 89 uncu maddesi uyarınca ticari kazancın tespitinde indirim konusu yapılır. Ayrıca bu harcamalar, 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre aktifleştirilmek suretiyle amortisman yoluyla itfa edilir. Kazancın yetersiz olması nedeniyle ilgili hesap döneminde indirim konusu yapılamayan tutar, sonraki hesap dönemlerine devredilir. Devredilen tutarlar, takip eden yıllarda 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre her yıl belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılarak dikkate alınır.

2.5.2. Gelir Vergisi Stopajı Teşviki:

Kamu personeli hariç olmak üzere teknoloji merkezi işletmelerinde, Ar-Ge merkezlerinde, kamu kurum ve kuruluşları ile kanunla kurulan vakıflar tarafından veya uluslararası fonlarca desteklenen ya da TÜBİTAK tarafından yürütülen Ar-Ge ve yenilik projeleri, teknogirişim sermaye desteklerinden

yararlanan işletmelerde ve rekabet öncesi işbirliği projelerinde çalışan Ar-Ge ve destek personelinin; bu çalışmalarını karşılığında elde ettikleri ücretlerinin doktoralı olanlar için yüzde doksanı, diğerleri için yüzde sekseni gelir vergisinden müstesnadır.

2.5.3. Sigorta Primi Desteği:

Kamu personeli hariç olmak üzere teknoloji merkezi işletmelerinde, Ar-Ge merkezlerinde, kamu kurum ve kuruluşları ile kanunla kurulan vakıflar tarafından veya uluslararası fonlarca desteklenen ya da TÜBİTAK tarafından yürütülen Ar-Ge ve yenilik projeleri ile rekabet öncesi işbirliği projelerinde ve teknogirişim sermaye desteklerinden yararlanan işletmelerde çalışan Ar-Ge ve destek personeli ile 26/6/2001 tarihli ve 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanununun geçici 2nci maddesi uyarınca ücreti gelir vergisinden istisna olan personelin; bu çalışmalarını karşılığında elde ettikleri ücretleri üzerinden hesaplanan sigorta primi işveren hissesinin yarısı, her bir çalışan için beş yıl süreyle Maliye Bakanlığı bütçesine konulacak ödenekten karşılanır.

2.5.4. Damga Vergisi İstisnası:

Bu Kanun kapsamındaki Ar-Ge ve yenilik faaliyetleri ile ilgili olarak düzenlenen kağıtlardan damga vergisi alınmaz.

3. DEĞERLENDİRME

Kamu kurum ve kuruluşlarınca özel sektöre verilen **Ar-Ge ve Yenilik** destek ve teşvikleri yeterli olmakla birlikte özel sektör firmaları tarafından ve özellikle de KOBİ'ler tarafından yeterince bilinmemektedir. Bölgemizde **sanayi Ar-Ge ve Yenilik** ile ilgili destek ve teşviklerin etkinliğini artırmak amacıyla sanayinin bu konudaki farkındalığını artırıcı seminerler, konferanslar ve tanıtım dokümanları düzenlenerek bilgilendirme çalışmaları ve üniversite-sanayi işbirlikleri ile hazırlanmış ortak projeler gerçekleştirilmelidir.

Özellikle genç girişimcilere ve sanayicilere, Teknoloji Geliştirme Bölgeleri (TEKNOPARK), Teknoloji Geliştirme Merkezi (TEKMER), KOSGEB, TÜBİTAK, TTGV vb. kurumların sağlamış oldukları sanayi **Ar-Ge ve Yenilik destekleri** hakkında bilgilendirmelerin yapılması oldukça önem arz etmektedir.

Bu kapsamda **Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı (DOĞAKA)** tarafından "TR63 Bölgesinde TEKNOPARK veya TEKMER Kurulabilirliğinin Fizibilite Edilmesi" projesi desteklenmiştir. **DOĞAKA** bu projeyi destekleyerek bölge sanayimizde teknoloji düzeyinin yükseltilmesine, yeni ve ileri teknolojinin kullanılmasına, girişimciliğin teşvikine, yenilikçi yeni şirketlerin oluşmasına, katma değeri yüksek ürünlerin üretiminin gerçekleşmesine ve istihdamın genç nesillerle daha kalıcı olmasına önemli derece katkı sağlamış olacaktır.

Sonuç olarak, **Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı** tarafından bu proje kapsamında desteklenerek hazırlanan "**Ar-Ge ve Yenilik Detek ve Teşvikler**" el kitabı bölgemiz sanayicisine ve yeni girişimcilere rehberlik yaparak bölgemizde **sanayi Ar-Ge ve Yenilik** farkındalığına, yeni üretim teknolojilerine, yeni ürün yatırımlarına önemli derece katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Yrd. Doç. Dr. Bülent YANIKTEPE

KULLANILAN KAYNAKLAR

1. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı (www.sanayi.gov.tr)
2. KOSGEB (www.kosgeb.gov.tr)
3. TÜBİTAK (www.tubitak.gov.tr)
4. TTGV (www.ttg.gov.tr)